

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 28 september 2000 (3.10)
(OR. en)**

**Interinstitutionellt ärende:
1997/0359 (COD)**

**9512/1/00
REV 1 ADD 1**

LIMITE

PI	38
CULTURE	41
CODEC	462

RÄTTSAKTER OCH ANDRA INSTRUMENT

Ärende: Gemensam ståndpunkt antagen av rådet inför antagandet av
Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av vissa aspekter
av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället

Rådets motivering

I. INLEDNING

1. Den 21 januari 1998 överlämnade kommissionen ett förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället¹ på grundval av artiklarna 47.2, 55 och 95 i EG-fördraget.
2. Ekonomiska och sociala kommittén lämnade sitt yttrande den 9 september 1998².
3. Europaparlamentet lämnade sitt yttrande vid första behandlingen den 10 februari 1999³.
4. Kommissionen lade fram ett ändrat förslag den 25 maj 1999⁴.
5. Rådet antog sin gemensamma ståndpunkt enligt artikel 251 i EG fördraget den 28 september 2000.

II. SYFTE

6. Syftet med kommissionens förslag är att tillhandahålla en harmoniserad och lämplig rättslig ram för upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället. Det justerar och kompletterar den existerande ramen för att säkerställa en väl fungerande inre marknad och skapa en gynnsam miljö som skyddar och stimulerar kreativitet och nyskapande verksamhet inom gemenskapen. Syftet med förslaget är också att genomföra de nya internationella åtaganden som följer av WIPO-fördraget om upphovsrätt och WIPO-fördraget om framföranden och fonogram, vilka ingicks i Genève den 20 december 1996.

¹ EGT C 108, 7.4.1998, s. 6.

² EGT C 407, 28.12.1998, s. 30.

³ EGT C 150, 28.5.1999, s. 171.

⁴ EGT C 180, 25.6.1999, s. 6.

III. GEMENSAM STÅNDPUNKT

Skäl

7. Rådet har ändrat, strukit eller slagit ihop ett antal skäl i kommissionens ändrade förslag och antagit ett fåtal ytterligare skäl. Hänvisning till de viktigaste ändringarna i skälen görs under respektive artiklar.

Artiklar

Artikel 1

(Räckvidd)

8. Rådet har godtagit den nya lydelsen av denna artikel enligt kommissionens ändrade förslag, med undantag av termen "specific", som ansågs onödig och kunde skapa förvirring om sambandet mellan bestämmelserna i detta direktiv och dem i befintliga gemenskapsdirektiv om upphovsrätt och närstående rättigheter. I slutet av skäl 20 har rådet antagit ett tillägg som klargör att bestämmelserna i de befintliga gemenskapsdirektiven om upphovsrätt och närstående rättigheter skall gälla, om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 2

(Rätten till mångfaldigande)

9. I ändringsförslag 29 hade Europaparlamentet föreslagit att orden "av original och kopior" i artikel 2 a skall utgå. Både kommissionen och rådet har godtagit detta förslag.

Artikel 3

(Rätten till överföring av verk till allmänheten och rätten att göra andra alster tillgängliga för allmänheten)

10. Rådet har något ändrat lydelsen både i överskriften och i punkt 2 i denna artikel i syfte att klargöra att detta direktiv, när det gäller andra alster än verk, endast skall reglera rätten att göra tillgänglig för allmänheten och inte rätten att överföra till allmänheten, vilket redan har behandlats i artikel 8 i rådets direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992¹.
11. I överensstämmelse med bestämmelsen i artikel 2 a (se punkt 9 ovan) beslutade rådet att orden "original och kopior av" i artikel 3.1 skall utgå.
12. Med ändringsförslag 13 hade Europaparlamentet bland annat föreslaget att termen "privata överföringar" i skäl 16 (nu skäl 25) skall ersättas med "direkta framställningar och framträdanden". I sitt ändrade förslag antog kommissionen detta förslag. Rådet ansåg dock att dessa termer skulle kunna skapa rättslig oklarhet, i avsaknad av en godtagen gemenskapstäckande definition. I ett försök att på ett klart och positivt sätt beskriva vilka åtgärder som faller inom räckvidden för de rättigheter som behandlas i artikel 3, föredrog rådet att stryka dessa termer och klargöra frågan i skäl 23 och 24.
13. I ändringsförslag 31 hade Europaparlamentet föreslagit en tilläggs punkt till artikel 3 i överensstämmelse med den överenskomna förklaringen till artikel 8 i WIPO-fördraget om upphovsrätt. I sitt ändrade förslag hade kommissionen godtagit detta förslag. Eftersom en motsvarande förklaring redan återfanns i skäl 17 i kommissionens ändrade förslag, föredrog rådet emellertid att ta med denna förklaring endast i ingressen (se skäl 27), eftersom man ansåg att detta som ett klargörande inte hörde hemma i direktivets huvuddel.

¹ EGT L 346, 27.11.1992, s. 61.

Artikel 4
(Spridningsrätt)

14. Rådet godtar i sak artikel 4 enligt kommissionens ändrade förslag, men har ändrat lydelsen något i första punkten i denna artikel för att anpassa den till definitionerna i artiklarna 2 och 3 samt till befintliga gemenskapsdirektiv om upphovsrätt och närstående rättigheter.
15. Rådet har också infört ett tillägg i skäl 28 för att klargöra att spridningsrätten för upphovsmän, som föreskrivs i artikel 4.1 i detta direktiv, inte skall strida mot upphovsmannens uthyrnings- och utlåningsrättigheter, som behandlas i direktiv 92/100/EEG.
16. Dessutom specificerade rådet i skäl 29 att den konsumtionsprincip som anges i artikel 4.2 i detta direktiv inte skall tillämpas på de uthyrnings- och utlåningsrättigheter som fastställs i direktiv 92/100/EEG (se också artikel 1.4 i det direktivet).

Artikel 5
(Undantag från artiklarna 2, 3 och 4)

Punkt 1

17. I punkt 1 anges det enda obligatoriska undantaget från någon av de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 2–4. I sitt ändrade förslag hade kommissionen godtagit en del av Europaparlamentets ändringsförslag 33 om den första punkten i artikel 5. I sin gemensamma ståndpunkt har rådet ytterligare ändrat dessa bestämmelser för att uppnå rättvis balans mellan rättsinnehavarnas och mellanhändernas intressen (exempelvis leverantörer av Internet-tjänster) och användarna. Enligt rådets lydelse är villkoren "flyktiga" och "utgör en underordnad användning" inte längre kumulativa, utan alternativa. I rådets bestämmelse skiljer man också mellan rent tekniska former, vars enda syfte är att möjliggöra ren överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand av ett verk eller annat alster, utan hänsyn till hur detta skall användas av mottagaren av överföringen, och former vars enda syfte är att möjliggöra en användning, som måste vara laglig, av ett verk eller annat alster. I båda fallen måste de andra villkoren i denna bestämmelse också vara uppfyllda för att undantaget skall

kunna utnyttjas. I skäl 33 har rådet lagt till en definition av termen "laglig användning", till övervägande del med ledning av Europaparlamentets ändringsförslag 33. Rådet har i skäl 33 också infört formuleringar från direktivet om elektronisk handel¹ och har infört tekniska anpassningar i skäl 16, där hänsyn tas till att det direktivet har antagits sedan dess.

Punkt 2

18. Punkterna 2–4 innehåller frivilliga undantag från de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 2–4.
19. Med ändringsförslagen 34, 36, 37 och 41 hade Europaparlamentet infört begreppet "skälig ersättning" som ett villkor för ett antal undantag. I sitt ändrade förslag hade kommissionen godtagit de ovan nämnda ändringsförslagen, dock utan att ange någon definition av termen "skälig ersättning". Rådet beslutade att i skäl 35 ge vägledning för tillämpningen av detta nya begrepp. Slutligen specificerade rådet i det nya skäl 36 att inget hindrar medlemsstaterna från att tillämpa villkoret om skälig ersättning också på undantag för vilka detta inte uttryckligen krävs i direktivet.
20. Med ändringsförslag 34 hade Europaparlamentet föreslagit att notblad skall undantas från undantaget för reprografiskt mångfaldigande och att detta skall göras avhängigt av skälig ersättning till rättsinnehavarna. Både kommissionen och rådet har kunnat godta dessa förslag.
21. Europaparlamentet hade i ändringsförslag 36 och 37 föreslagit att analog och digital privat kopiering skall behandlas i två skilda stycken. Kommissionen hade följt detta förslag i sitt ändrade förslag. Rådet ansåg dock att en sådan uppdelning mellan analog och digital privat kopiering inte bör göras i artikel 5; därför beslutade det att slå ihop punkterna b och ba i artikel 5.2 i kommissionens ändrade förslag till en enda punkt b, medan man i skäl 38 och 44 erkänner behovet av att skilja mellan analog och digital privat kopiering i vissa avseenden (se också punkt 44 andra strecksatsen nedan).

¹ EGT L 178, 17.7.2000, s. 1.

22. Med ändringsförslag 36 och 37 föreslog Europaparlamentet dessutom att undantaget för privat kopiering skulle göras avhängigt av skälig ersättning för rättsinnehavarna. Både kommissionen och rådet har godtagit detta förslag.
23. Med samma ändringsförslag hade Europaparlamentet också efter "privata" föreslagit tillägget av orden "och rent personliga". Kommissionen hade godtagit orden "och strängt personliga" i sitt ändrade förslag. Rådet strök dessa ord, eftersom man ansåg att de var överflödiga eller onödigt inskränkande.
24. Rådet
- ersatte dessutom hänvisningen till "analog/digitala ljud-, bild- eller AV-inspelningsmedier" i kommissionens ändrade förslag med "alla medier" för att förenkla ordalydelsen,
 - använde uttrycket "utfört för en fysisk persons privata bruk" för att täcka inte endast mångfaldigande utfört av en fysisk person utan också mångfaldigande utfört för en fysisk persons räkning,
 - föreskrev att medlemsstaterna, vid beräkning av vilken ersättning som är skälig för privat kopiering, bör ta hänsyn till om de tekniska åtgärder som avses i artikel 6 har tillämpats.
25. Med ändringsförslag 38 hade Europaparlamentet föreslagit att det i artikel 5.2 c specificeras att endast de fall av mångfaldigande som utförs för dokumentation eller bevarande skall undantas. Kommissionen godtog detta förslag. Rådet föredrog dock en flexiblere formulering, som skulle tillåta medlemsstaterna att också undanta sådant mångfaldigande som utförs av de berörda inrättningarna för ett syfte annat än de ovan nämnda, om dessa fall saknar all ekonomisk eller kommersiell betydelse.

26. Europaparlamentet hade också föreslagit och kommissionen godtagit, att det i artikel 5.2 c skall finnas en öppen förteckning över vilka inrättningar som skulle kunna komma i fråga för undantag. Rådet valde däremot en uttömmande förteckning.
27. Bestämmelsen i artikel 5.2 d hade lagts till listan över undantag i kommissionens ändrade förslag på förslag av Europaparlamentet (ändringsförslag 39). Rådet har ersatt "upptagningar" med "inspelningar" och lagt till en andra klausul till denna punkt för att anpassa lydelsen till artikel 11a i Bernkonventionen. Rådet utredde också begreppet "med hjälp av egen utrustning" i det nya skälet 41 för att ge medlemsstaterna tillräcklig flexibilitet att anpassa sin lagstiftning till förändringar i marknaden.
28. Undantaget i artikel 5.2 e har lagts till av rådet för att personer, som vistas på icke-kommersiella sociala institutioner på grund av sin hälsa eller andra lika tvingande skäl, skall kunna titta på och/eller lyssna till sina favoritprogram, också när de sänds vid en tidpunkt som inte är förenlig med de berörda institutionernas normala verksamhet.

Punkt 3

29. I ändringsförslag 43 och 44 hade Europaparlamentet föreslagit att orden "och om möjligt upphovsmannens namn" skulle komplettera skyldigheten att ange källan i undantagen i artikel 5.3 c–d. Kommissionen godtog dessa förslag i sitt ändrade förslag. För att harmonisera lydelsen i olika klausuler när det gäller angivande av källan, har rådet beslutat att använda orden "att källan, inbegripet upphovsmannens namn, anges när detta är möjligt" i artiklarna 5.3 a, c–d och f.
30. Med ändringsförslag 41 hade Europaparlamentet föreslagit att göra undantaget i artikel 5.3 a avhängigt av skälig ersättning. Kommissionen hade godtagit detta förslag. Rådet ansåg dock inte detta vara nödvändigt med tanke på de berörda verksamheternas icke-kommersiella syfte och möjligheten för medlemsstaterna att införa ett sådant villkor (se skäl 36).

31. När det gäller artikel 5.3 b har rådet i praktiskt taget oförändrat skick antagit lydelsen i kommissionens ändrade förslag, som grundade sig på Europaparlamentets ändringsförslag 42.
32. I kommissionens ändrade förslag (se också Europaparlamentets ändringsförslag 43) hade artikel 5.3 c vägletts av det undantag som anges i artikel 10a.2 i Bernkonventionen. Rådet beslutade dock att i denna klausul införa både de undantag som anges i artikel 10a i Bernkonventionen och att närmare följa ordalydelsen i denna.
33. I artikel 5.3 d godtog rådet i praktiskt taget oförändrat skick formuleringen i kommissionens ändrade förslag, som följde Europaparlamentets ändringsförslag 44.
34. I artikel 5.3 antog rådet kommissionens ändrade förslag, som följde Europaparlamentets ändringsförslag 45.
35. I bestämmelserna i artikel 5.3 f–n godtog rådet ytterligare ett antal snävt avgränsade undantag för att tillgodose krav från medlemsstaterna.
36. Dessutom har rådet antagit den nya bestämmelsen i artikel 5.3 o, som tillåter medlemsstaterna att behålla undantag av mindre vikt som redan återfinns i nationell lagstiftning när direktivet träder i kraft, förutsatt att dessa undantag gäller analog användning och inte påverkar den fria rörligheten för varor och tjänster inom gemenskapen. Denna bestämmelse utgör tillsammans med de ytterligare undantagen i artikel 5.3 f–n en rimlig kompromiss mellan den sida som skulle ha föredragit en helt öppen förteckning över frivilliga undantag och den sida som skulle ha föredragit en mycket kortare förteckning över enbart obligatoriska undantag.

Punkt 4

37. I artikel 5.4 antog rådet i oförändrat skick lydelsen i kommissionens ändrade förslag, som grundade sig på Europaparlamentets ändringsförslag 46.

Punkt 5

38. I artikel 5.5 föredrog rådet att anpassa ordalydelsen till lydelsen i artikel 10 i WIPO-fördraget om upphovsrätt och artikel 16 i WIPO-fördraget om framföranden och fonogram. Den ytterligare frågan om förhållandet mellan undantag och tekniska åtgärder, som i detta sammanhang togs upp av Europaparlamentet i dess ändringsförslag 47, har behandlats av rådet i samband med artikel 6 (se punkterna 43–44 nedan).
39. I sitt ändrade förslag tog kommissionen inte med en bestämmelse som motsvarar Europaparlamentets ändringsförslag 48. Rådet har följt kommissionen i detta avseende.

Artikel 6

(Förpliktelser i fråga om tekniska åtgärder)

40. Rådet har följt den struktur för artikel 6 som föreslogs i Europaparlamentets ändringsförslag 49–54 och godtogs av kommissionen i dess ändrade förslag.
41. I syfte att förenkla utkastet strök rådet orden "utformats för att skydda upphovsrätten eller ... direktiv 96/9/EG" och "olovlig" i de två första punkterna i artikel 6 på grund av att dessa täcktes av den definition av tekniska åtgärder som gavs i punkt 3.
42. I artikel 6.2 föredrog rådet att utförligare beskriva bestämmelsens räckvidd genom att komplettera listan över de olika verksamheter för vilka medlemsstaterna måste ge tillfredsställande rättsligt skydd om de andra villkoren i punkten uppfylls.
43. I ändringsförslag 47 hade Europaparlamentet föreslagit att det i artikel 5.4 (nuvarande artikel 5.5) skall fastställas att det rättsliga skyddet för tekniska åtgärder skall gälla framför de undantag som förtecknas i artikel 5. Kommissionen hade tagit upp denna fråga i artikel 6.3 i sitt ändrade förslag och fastslagit att endast tekniska åtgärder som förhindrar eller begränsar kränkning av upphovsrätten skyddades genom artikel 6. Detta innebar att tekniska åtgärder för att förhindra eller begränsa i lag tillåtna åtgärder (t.ex. i kraft av ett undantag) inte skyddades genom artikel 6. Med andra ord gällde enligt kommissionens

ändrade förslag de undantag som anges i artikel 5 framför det rättsliga skyddet för tekniska åtgärder enligt artikel 6.

Rådet har valt ett annat tillvägagångssätt, som det anser skapar en skälig balans mellan rättsinnehavarnas intressen och de intressenter som de som har rätt att utnyttja undantag har. Rådet har i första meningen i artikel 6.3 i sin gemensamma ståndpunkt antagit en definition av skyddsbara tekniska åtgärder som är mer omfattande än i kommissionens ändrade förslag eller i Europaparlamentets ändringsförslag 54. Orden "... utformats till att ... förhindra eller begränsa åtgärder, med avseende på verk eller andra alster, som inte är tillåtna av innehavaren av ... upphovsrätt ..." i rådets definition visar klart att artikel 6.1 skyddar mot kringgående av alla tekniska åtgärder som är utformade för att förhindra eller begränsa åtgärder som inte är tillåtna av rättsinnehavaren, oberoende av om den person som gör sig skyldig till överträdelsen har rätt att utnyttja ett av de undantag som anges i artikel 5.

44. Å andra sidan har rådet tillhandahållit garantier för skydd av de legitima intressen som de som har rätt att utnyttja undantagen har genom att lägga till en ny punkt 4 till artikel 6 samt de nya förklarande skäl 51 och 52. I artikel 6.4

- fastställer rådet en förpliktelse för medlemsstaterna att, i avsaknad av frivilliga åtgärder från rättsinnehavarnas sida, vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att rättsinnehavarna möjliggör för en person som har rätt att utnyttja undantag/inskränkningar i enlighet med punkt 1 att utnyttja sådana undantag eller inskränkningar,
- ger rådet medlemsstaterna alternativet att, i avsaknad av frivilliga åtgärder från rättsinnehavarnas sida, under vissa omständigheter vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att rättsinnehavarna möjliggör för användarna att utnyttja undantaget för privat kopiering (stycke 2),
- utsträcker rådet det rättsliga skydd som anges i artikel 6.1 till tekniska åtgärder som utformats för att säkerställa möjligheten att utnyttja undantagen/inskränkningarna (stycke 3),

- föreskriver rådet att överenskomna avtalsvillkor för begärd leverans av verk eller andra alster skall gälla framför bestämmelserna i styckena 1–2 i artikel 6.4,
- utvidgar rådet tillämpningen av denna punkt till de tekniska åtgärder som tillämpas i samband med två av de befintliga gemenskapsdirektiven inom området upphovsrätt och/eller närstående rättigheter.

45. I artikel 6.3 andra meningen strök rådet ordet "åtkomst-", eftersom man ansåg att de frågor som sammanhänger med åtkomst till verk eller andra alster faller utanför upphovsrättsområdet. Rådet antog också ett antal tekniska ändringar i denna punkts ordalydelse för att förenkla den ytterligare.

Artikel 7

(förpliktelser beträffande information och rättighetsförvaltning)

46. I artikel 7.1 har rådet närmare ordalydelsen till artikel 12.1 i WIPO-fördraget och artikel 19.1 i WPPT-fördraget. Dessutom har rådet delat upp skäl 33 i kommissionens ändrade förslag i två delar (se skäl 54 och 55) genom att i slutet av skäl 54 lägga till en mening om rättsinnehavarnas användning av märkning som innehåller deras tillstånd när de lägger ut verk eller annat material på nätet.

Artikel 8

(Sanktioner och rättsmedel)

47. I artikel 8.1 behöll rådet ordet "avskräcka(nde)", som är det ord som vanligtvis används i gemenskapslagstiftningen i samband med sanktioner och rättsmedel, men strök orden "från intrång", eftersom de ansågs överflödiga.

48. I artikel 8.2 hade rådet lagt till medlemsstaternas förpliktelse att tillhandahålla möjligheten till beslag av sådana olagliga anordningar, produkter eller komponenter som avses i artikel 6.2. Rådet har lagt till en liknande formulering i skäl 57.

49. Rådet lade också till en ny punkt 3 till artikel 8, i vilken medlemsstaterna uppmanas att se till att rättsinnehavarna har möjligheten att begära ett föreläggande mot mellanhänder som gör intrång för tredje parts räkning, även när de berörda mellanhändernas åtgärder faller under det undantag som anges i artikel 5.1. Denna nya punkt åtföljs av ett nytt skäl 58.

Artikel 9

(Fortsatt tillämpning av andra rättsliga bestämmelser)

50. Europaparlamentet hade i ändringsförslag 11 föreslagit ett nytt skäl 13a för att undanta tillämpningen av direktivet på mönster. I sitt ändrade förslag hade kommissionen godtagit detta förslag, dock med något ändrad ordalydelse. För rättssäkerhetens skull föredrog rådet att införa en bredare "utan att det påverkar"-klausul i direktivets huvuddel under den nya artikel 9, som också omfattar rättsliga bestämmelser på andra områden.

Artikel 10

(Tillämpningen i tiden)

51. I artikel 10 föredrog rådet att sammanföra delar av punkt 3 i artikel 9 i kommissionens ändrade förslag med punkt 2 och att stryka resten av punkt 3 samt hela punkt 4, eftersom det ansågs att frågor om tolkning av avtal snarare bör falla under nationell lagstiftning.

Artikel 11

(Tekniska anpassningar)

52. I artikel 11.1 b anpassade rådet ordalydelsen i artikel 10.3 i direktiv 92/199/EEG till den nya ordalydelsen i artikel 5.5 i det här direktivet.

53. I artikel 11.2 ändrade rådet artikel 3.2 i direktiv 93/98/EEG genom tillägg av
- en andra mening till det första stycket i artikeln för att anpassa denna bestämmelse till artikel 17 i WIPO-fördraget,
 - ett andra stycke, som utesluter att denna ändring resulterar i återinförande av skydd för fonogram som hade blivit allmän egendom enligt den nuvarande texten i artikel 3.2 i direktiv 93/98/EEG innan denna ändring började gälla.

Artikel 12
(Slutbestämmelser)

54. Rådet flyttade de bestämmelser som gäller genomförandefrågor (artikel 11.1 i kommissionens ändrade förslag) till en ny separat artikel (se artikel 13 nedan).
55. I artikel 12.1 införde rådet en tilläggstext i översynsklausulen för att göra den precisare och mer målinriktad. Rådet har därför enats om att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt frågor som utveckling på den digitala marknaden eller den känsliga balansen mellan rättsinnehavare och dem som har rätt att utnyttja undantagen under utvärderingen av tillämpningen av artiklarna 5–6 och 8.
56. I artikel 12.2 godtog rådet ordalydelsen i artikel 11.3 i kommissionens ändrade förslag, vilken hade föreslagits av Europaparlamentet i ändringsförslag 57.
57. I artikel 12.3 och 12.4 följde rådet i sak artikel 11.4 a och 11.4 b i kommissionens ändrade förslag, men gjorde flera redaktionella ändringar i texten.

Artikel 13
(Genomförande)

58. I artikel 13.1 strök rådet orden "före den 30 juni 2000", som inte längre var aktuella, och beslutade att genomförandeperioden skulle vara två år från det att direktivet träder i kraft.

Artikel 14
(Ikraftträdande)

59. I artikel 14 fastställde rådet i enlighet med gällande praxis att direktivet träder i kraft samma dag som det offentliggörs i Officiella tidningen.

Artikel 15
(Adressater)

60. Artikel 15 godtogs som i kommissionens ändrade förslag.

IV. SLUTSATSER

61. I sin gemensamma ståndpunkt har rådet godtagit ett betydande antal ändringar föreslagna av Europaparlamentet. I hela den gemensamma ståndpunkten har rådet eftersträvat en skälig och genomförbar balans mellan rättsinnehavarnas och andra parter intressen. I detta läge kan kommissionen godta rådets gemensamma ståndpunkt.

=====